

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 5Cdo/182/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8619201321
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Bajánková
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:8619201321.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. G., narodenej XX. XX. XXXX, D., Y. XXXX/XX, zastúpená JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, Stropkov, SNP 7, proti žalovanej obchodnej spoločnosti: Orange Slovensko a.s., Bratislava, Metodova 8, IČO: 35 697 270, zastúpená: Advokátska kancelária Branislava Máčaja, s. r. o., Bratislava, Bajkalská 5, IČO: 46 759 875, o ochranu osobnosti s prísl., vedenom na bývalom Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 1C/30/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. októbra 2023 sp. zn. 2Co/17/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. októbra 2023 sp. zn. 2Co/17/2023 vo výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. (Od 01. júna 2023 bývalý) Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 26. septembra 2022 č. k. 1C/30/2019-128 uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 2.500 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. (I. výrok) V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. (II. výrok)

1.1. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyňa sa domáhala proti žalovanej zaplata nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur. Súd prvej inštancie poukázal na to, že právo na ochranu osobnosti za zásah do súkromného života žalobcu pre porušenie ochrany jej osobných údajov bezprostredne súvisí so základným spotrebiteľským vzťahom medzi stranami založeným zmluvou o pripojení, pretože k porušeniu ochrany osobných údajov žalobkyne došlo v súvislosti so službami telekomunikačného operátora, ktoré žalovaná poskytovala žalobcovi na základe zmluvy o pripojení a v jej rámci. Súd prvej inštancie preto považoval predmetný spor za spor spotrebiteľský. Vzhľadom ku skutočnosti, že žalobkyňa má adresu trvalého pobytu v obvode Okresného súdu Svidník, žalovanou uplatnenú námietku miestnej nepríslušnosti považoval za nedôvodnú, na túto neprihliadal a spor prejednal a rozhodol. Mal za zistené, že pri spracúvaní osobných údajov žalobkyne, ktoré boli odovzdané v súvislosti s poskytovaním telekomunikačných služieb žalovanou, došlo k bezpečnostnému incidentu, ktorý bol predmetom administratívneho konania na Úrade na ochranu osobných údajov SR v Bratislave. Úrad rozhodnutím z 22. 12. 2017 uložil sprostredkovateľovi - obchodnému zástupcovi žalovanej za porušenie povinností súvisiacich s bezpečnosťou spracúvania osobných údajov a likvidáciou dokumentov pokutu v sume 5.000 eur a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 13. 03. 2018.

1.2. V tejto súvislosti sa súd prvej inštancie zaoberal otázkou pasívnej legitímácie strany žalovanej v súvislosti s tým, že žalobkyňa označila za žalovanú spoločnosť Orange Slovensko, a.s., pretože písomné materiály, na ktorých sa nachádzali osobné údaje žalobkyne a ktoré boli spracúvané v rozpore so zákonom o ochrane osobných údajov, boli vyhotovené v súvislosti s plnením zmluvy o pripojení medzi každým zo žalobcov a žalovanou. Zdôraznil, že občianskoprávna zodpovednosť žalovanej za zásah do súkromia žalobkyne má objektívny charakter, ktorý vyplýva z § 11 Občianskeho zákonníka ako generálnej klauzuly ochrany osobnosti v súkromnom práve. Zamestnanec, prípadne

iná použitá osoba nezodpovedá osobne priamo postihnutej fyzickej osobe, za nemajetkovú ujmu zodpovedá právnická alebo fyzická osoba, ktorá takúto osobu na svoju činnosť použila. Zdôraznil, že v administratívnom konaní zistený bezpečnostný incident tvorí skutkový základ protiprávneho konania, ktoré v rámci objektívnej občianskoprávnej zodpovednosti voči žalobkyni za zásah do jej súkromia dopadá na žalovanú. Potom, čo súd prvej inštancie mal za preukázanú pasívnu legitímáciu žalovanej, zaoberal sa vecou samou. Zdôraznil, že osobné údaje sú vstupnou bránou do súkromia každého jedinca, preto právo na ich ochranu musí požívať vysoký stupeň právnej ochrany. Postupujúcou globalizáciou súčasnej informačnej spoločnosti a možnosťami, ktoré ponúkajú nové technológie a aplikácie, sa riziká, ktorým je vystavené súkromie každého jedinca, ešte zvyšuje. Negatívnym následkom neoprávneného sprístupnenia je samotný vznik rizika pre práva a slobody fyzických osôb, a to najmä strata kontroly nad svojimi osobnými údajmi a ďalšie riziká s rôznym stupňom pravdepodobnosti a závažnosti, ktoré by mohli čo i len viesť k ujme, či už majetkovej alebo nemajetkovej, a to najmä pokiaľ takáto spracovateľská operácia môže viesť napr. ku krádeži totožnosti, podvodu alebo finančnej strate, poškodeniu dobrého mena, strate dôvernosti osobných údajov alebo akémukoľvek hospodárskemu alebo sociálnemu znevýhodneniu. Zdôraznil, že predmetné spracúvanie zahŕňalo veľké množstvo citlivých osobných údajov a malo alebo čo i len mohlo mať negatívne dôsledky na veľký počet dotknutých osôb vrátane žalobkyne.

1.3. Zistil, že medzi bezpečnostným incidentom ako protiprávnym konaním a vznikom ujmy v smere zásahu do súkromia žalobkyne, mal preukázanú bezprostrednú príčinnú súvislosť. Žalobkyňa ako právny prostriedok ochrany za zásah do svojho súkromia požadovala náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Skutkový stav, ktorý vyplynul z vykonaného dokazovania, ponúka opis závažnosti ujmy, aj okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva, pričom nad rámec súd skonštatoval, že žalovaná ako významný podnik na telekomunikačnom trhu sa k bezpečnostnému incidentu týkajúceho sa stoviek jej zákazníkov, postavila pomerne benevolentne, keď po prvotnom ospravedlnení sa listom, v ďalšom už popierala akúkoľvek svoju zodpovednosť za bezpečnostný incident a konanie svojho obchodného zástupcu ako priameho pôvodcu zásahu značne relativizovala. Súd prvej inštancie nezdieľal názor žalovanej, že osobné údaje žalobcov boli do neuzamknutého skladu na papierový odklad umiestnené omylom, či nedopatrením. Stalo sa tak naopak hrubou nedbanlivosťou osoby pracujúcej v prospech obchodných záujmov žalovanej. Dokumenty s osobnými údajmi boli navyše už od roku 2014 nedbalo uložené - založené tovarom v značkovej predajni žalovanej v Stropkove a žalovaná ani nepreukázala odovzdanie týchto dokumentov novému obchodnému zástupcovi. Písomné materiály s osobnými údajmi žalobkyne boli navyše uložené v originálnej archívnej krabici a v tejto krabici umiestnené do neuzamknutého skladu na papierový odpad, čo len zväzňuje stupeň nedbanlivosti priameho pôvodcu zásahu. Súd prvej inštancie v rámci voľnej úvahy prihliadal na vzájomné vzťahy jednotlivých argumentov, aj na význam chráneného záujmu a špecifiká hromadného zásahu do práv veľkého množstva dotknutých osôb a v snahe spravodlivo vyvážiť satisfakčnú aj preventívnu sankčnú funkciu relutárnej náhrady určil sumu 2.500 eur ako sumu primeranú a vo zvyšku žalobu zamietol. Zohľadnil z dôvodov primeranosti pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov v rozhodnom období, kedy došlo k zásahu do práv žalobkyne by išlo o sumu 4.350 eur aj z tohto pohľadu suma 2.500 eur je podľa súdu prvej inštancie primeraná.

1.4. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a plne úspešnej žalobkyni priznal proti žalovanej náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 25. októbra 2023 sp. zn. 2Co/17/2023 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok vo výroku I. o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 110 eur, v prevyšujúcej časti zmenil rozsudok vo výroku I. tak, že žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy nad sumu 110 eur zamietol (prvý výrok). Priznal žalobkyni vo vzťahu k žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd pokiaľ sa týka vznesenej námietky miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Svidník, uviedol, že sa nestotožnil s touto námietkou a dospel k záveru, že vo veci konal miestne príslušný súd. V danom prípade sa nepochybne jednalo o spor vyvolaný zásahom do práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Zároveň sa žalobca domáhal primeraného zadosťučinenia, pričom tento nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepochybne možno subsumovať pod pojem škoda tak, ako to vyplýva aj z odôvodnenia rozsudku Súdneho dvora z 24. 10. 2013 vo veci C - 22/2012, kedy obdobne aj v tomto prípade Súdny dvor uviedol, že nemajetková ujma je v zmysle Smernice o zodpovednosti za škodu subsumovaná pod pojem škody. Z uvedeného rozhodnutia nepochybne vyplýva, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je zložkou nároku na náhradu škody. V súvislosti s týmto konštatovaním uviedol, že Okresný súd Svidník je miestne príslušným súdom podľa § 19 písm. b)

CSP, kedy popri všeobecnom súde žalovanej je na konanie miestne príslušný aj súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Z dokazovania vyplynulo, že udalosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, a teda jej súčasťou ako nemajetkovej ujmy, nastala v obvode Okresného súdu Svidník. Táto skutočnosť ohľadom úniku dokladov s osobnými dátami žalobcu nebola v konaní sporná, preto odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie ohľadom ustálenia jeho miestnej príslušnosti za správne. Miestna príslušnosť Okresného súdu Svidník je daná ako osobitná miestna príslušnosť podľa § 19 CSP. Z toho dôvodu nie je relevantné tvrdenie žalovanej o miestnej nepríslušnosti súdu prvej inštancie. Bolo potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil aj správny právny záver. Uvedené však neplatilo vo vzťahu k otázke primeranosti priznanej nemajetkovej ujmy žalobcu. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

2.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP) odvolací súd uviedol, že táto námietka nebola zo spisu zistená. Právo na spravodlivý proces je veľmi široko koncipovaný pojem, pričom medzi jeho zložky možno zaradiť práva ako prístup k súdu, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na poučenie o procesných právach, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, ako aj ďalšie iné. Porušenie akéhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie zo strany súdu. O porušenie práva na spravodlivý proces zo strany súdu však ide len vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci realizáciu práv strany sporu dosiahne takú intenzitu, ktorá jednoznačne odôvodní záver, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé. Konkrétne konanie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd uviedol, že v odvolaní nebolo konkrétne uvedené akým konaním súdu malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zo spisu odvolacím súdom nebolo zistené všeobecne namietané konanie súdu porušujúce práva odvolateľa na spravodlivý proces. Pre zistenie skutkového stavu vzhľadom na rozsah osobných údajov, ktoré vo vzťahu k žalobcovi boli predmetom potencionálneho zneužitia, nie je potom relevantné to, ako žalobca subjektívne vnímal túto hrozbu pre určenie rozsahu primeraného finančného odškodnenia (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/81/2011). V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti postačí zistenie, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením v § 11 Občianskeho zákonníka. Nevyžaduje sa vyvolanie následkov (Z III. str. 176 ods. 6).

2.3. Pokiaľ sa týka otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v konaní, odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie v bode 88 - 100 odôvodnenia svojho rozhodnutia, pričom v celom rozsahu na toto odôvodnenie poukázal. Bolo nepochybné, že žalobca vstupoval do právneho vzťahu so žalovanou, pričom táto konala prostredníctvom splnomocnenej osoby a žalovaná aj keď konajúca prostredníctvom splnomocneného zástupcu zasiahla do osobnostných práv žalobcu tým, že nezabezpečila jeho osobné údaje pred prípadným zneužitím, pričom práve na tento prípad sa vzťahuje citovaný rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/2712/2005, nakoľko sa jedná o neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu, ktorý bol spôsobený sprostredkovateľom, teda inou právnickou osobou pri realizácii činností žalovanej a vtedy sa tento neoprávnený zásah pričíta tejto právnickej osobe, teda žalovanej. V tejto súvislosti pokiaľ tu je jednoznačne preukázané ako to bolo v tomto prípade, že došlo k vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy konaním žalovanej, nie je relevantné použitie ustanovení zákona o ochrane osobných údajov, nakoľko priamo z uvedeného zákona vyplýva záver, že týmto zákonom nie je dotknuté právo na ochranu osobnosti tak, ako to využil žalobca v tomto konaní. Z uvedeného dôvodu preto nemôže byť rozhodujúce ani rozhodnutie Úradu na ochranu osobných údajov, na ktoré sa odvoláva žalovaná, ktoré v súvislosti s jej zodpovednosťou neskončilo vydaním rozhodnutia o porušení ustanovení zákona o ochrane osobných údajov. Z tohto dôvodu dospel odvolací súd k záveru, že odvolacia námietka žalovanej o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie je nedôvodná. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z vyššie uvedených dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

2.4. K námietke o nesprávnom právnym posúdení (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) odvolací súd poznamenal, že táto odvolacia námietka bola naplnená čiastočne, a to vo vzťahu k otázke primeranosti priznanej

nemajetkovej ujmy. Pri otázke posúdenia primeranosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade tu existuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko incident, kedy došlo k vystaveniu osobných údajov žalobcu nepovolaným osobám je tak závažným zásahom do ich práva na ochranu osobnosti, že nepostačuje zadostučinenie podľa ods. 1 § 13 a vzhľadom na závažnosť okolností a charakter tohto incidentu je dôvodné, aby bolo žalobcovi priznané aj právo na nemajetkovú ujmu. V dnešnej dobe je téma súkromia jednoznačne témou rezonujúcou v spoločnosti a v súvislosti s presunom aktivít záväzkovoprávnych vzťahov do digitálneho priestoru je nepochybné, že ponechaním všetkých osobných údajov žalobcov bez náležitého dohľadu zo strany žalovanej značným spôsobom poskytlo podmienky pre zneužitie týchto údajov. Právo na ochranu osobných údajov možno dnes nepochybné považovať za sub-kategóriu práva na súkromie, a to vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva s poukazom na článok 8 Dohovoru, ako aj na ostatné právne predpisy, ktoré citoval súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí. Súčasná informačná spoločnosť a digitálna ekonomika dospela do stavu, kedy sa osobné údaje stali jednou z komodít na trhu, a preto je nutné tento derivát, ktorý už nie je len v dispozičnom práve pôvodného držiteľa, teda dotknutej osoby, ale aj osoby, ktorej pôvodný držiteľ tieto zveril dbať na to, aby subjekt, ktorému boli zverené nevystavoval bezpečnostného riziku tieto osobné údaje a v prípade, že k tomu tak dôjde, je nepochybné dôvodné priznať dotknutej osobe právo na náhradu nemajetkovej ujmy tak, aby táto bola primeraná a proporcionálna. Primerané zadostučinenie možno chápať ako nástroj na odstránenie spôsobenej nemajetkovej ujmy, pričom podobne ako pri majetkovej ujme aj pri ujme nemajetkovej sa vyžaduje dôkaz existencie kauzálneho nexu viažuceho sa na protiprávne konanie rušiteľa, v dôsledku ktorého došlo k vzniku určitej nemajetkovej ujmy. Zodpovednosť rušiteľa sa posudzuje podľa objektívneho princípu, teda zavinenie sa neskúma a ani nepredpokladá, a na vznik zodpovednosti stačí už ohrozenie príslušných chránených práv, nakoľko ide o tzv. súkromnoprávny delikt ohrozovacej povahy. Objektívna zodpovednosť za ohrozenie alebo porušenie práv je systémovo príznačná práve pre oblasť ochrany osobnosti. V danom prípade sa morálna satisfakcia javila ako nepostačujúca a aj keď nemožno exaktne ohodnotiť závadové konanie, z judikatúry súdov vyplýva, že okolnosti, ktoré je nutné brať do úvahy pri priznaní nemajetkovej ujmy sú tieto:

- dĺžka protiprávneho konania,
- reakcia na upozornenia a požiadavky dotknutej osoby,
- dobrovoľné upustenie od konania a snaha o nápravu,
- škandalizácia osoby,
- opakovanie a zvyšovanie intenzity protiprávneho konania,
- úmysel motivovaný snahou o dosiahnutie zisku alebo zámernej diskreditácie osoby.

2.5. Odvolací súd bral do úvahy jednotlivé okolnosti v prejednávanej veci, pričom dospel k záveru, že suma priznaná súdom prvej inštancie je neprimeraná vzhľadom k tomu, že dĺžka protiprávneho konania, ktorá skončila vo februári 2017 nebola ustálená jednoznačne, kedy boli predmetné písomnosti ponechané v príručnom sklade. Zároveň bolo nutné brať do úvahy aj skutočnosť, že v danom prípade ide len o zásah, ktorý bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené v ustanovení § 11, kedy sa ani nevyžaduje vyvolanie následkov, no nebolo v konaní preukázané, že by došlo k takémuto zásahu. Táto skutočnosť je podľa názoru odvolacieho súdu dôležitá pre posudzovanie výšky primeranej finančnej náhrady. Vzhľadom na významné postavenie žalovanej na telekomunikačnom trhu, ako aj vzhľadom na funkciu prevenčno-sankčnú, je primerané priznať žalobcom nárok na finančnú náhradu. Pokiaľ sa týkalo stanovenia primeranej výšky finančnej náhrady, bolo nutné vychádzať z judikatúry súdov Slovenskej republiky vo vzťahu k priznaným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré sa zvyčajne priznávajú pozostalým po osobách, ktoré boli usmrtené pri dopravných nehodách, či zo zákonnej právnej úpravy, ktorá upravuje nároky poškodených z trestných činov. Vo vzťahu k takto stanovenej výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa javila odvolaciemu súdu byť priznaná náhrada zo strany súdu prvej inštancie za neprimerane vysokú. Aj odvolací súd poukázal na to, že pri náhradách nemajetkovej ujmy pri pozostalých z dopravných nehôd sa tieto sumy pohybujú cca 15.000 až 20.000 eur pri príbuzných v priamom rade, čo však samozrejme závisí od individuálnych okolností prípadu, no berúc do úvahy takto priznané sumy, ako aj berúc do úvahy nároky, ktoré sú priznávané osobám ako obetiam trestných činov, bolo nepochybné, že miera zásahu do osobnostných práv v tomto prípade je nepomerne nižšia. Podľa názoru odvolacieho súdu možno hovoriť o rozsahu cca 10 % zo základu priznaného pre obeť násilných trestných činov (4.350 eur) (§ 12 ods. 3 Zákona č. 274/2017 Z. z.). Zároveň je nutné brať do úvahy to, že v danom prípade nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, došlo len k potencionálnej

možnosti ich ohrozenia, čo nepochybne odôvodňuje ďalšie zníženie minimálne na hodnotu 50 % z vyššie uvedenej úvahy, t. j. 435/2, t. j. cca 220 eur. Zároveň neboli zistené ani ďalšie dôvody (škandalizácia žalobcu, opakovanie či zvyšovanie intenzity konania, úmyselné konanie žalovaného...), čím je dôvodné túto sumu ponížiť o 50 %, t. j. na 110 eur. Ani odvolaciemu súdu (rovnako ako žalovanej) sa nepodarilo nájsť obdobný prípad, ktorý by bol riešený súdmi Slovenskej republiky, a to ani na nižších stupňoch, preto bolo možné brať do úvahy aj rozhodnutie Mestského súdu v Prahe z 29. 08. 2019 sp. zn. 22Co/147/2019, ktorý potvrdil ako primerané zadostučinenie vo výške 10.000,- Kč pri porovnateľnom skutkovom stave, kedy však došlo k úniku údajov, aj keď rozsahovo v menšom objeme na jedného klienta, no tieto boli uniknuté do digitálneho prostredia, teda boli nepochybne všeobecne prístupnejšie než to bolo v prípade žalobcu. Pokiaľ v danej veci došlo k priznaniu primeranej nemajetkovej ujmy v sume cca 370 eur, odvolací súd vzhľadom na tieto okolnosti dospel k záveru, že priznaná suma 110 eur je vzhľadom na charakter veci primeranou nemajetkovou ujmu. Je neporovnateľná prístupnosť údajov v digitálnom prostredí s listinami založenými v príručnom sklade nebytových priestorov. Tento rozdiel musí byť zohľadnený pri výške náhrady. Preto v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá. Predmetné rozhodnutie prešlo aj kontrolou ústavnosti zo strany Ústavného súdu Českej republiky, ako to vyplýva z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky II. ÚS 4015/19 zo dňa 09. 01. 2020. So zreteľom na všetky tieto dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 110 eur potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP a v prevyšujúcej vyhovujúcej časti rozsudok vo výroku I. zmenil (§ 388 CSP) tak, že v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2.6. O trovách celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a priznal procesne úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

3. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala § 420 písm. f) CSP majúc za to, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Podstatou dovolania bola námietka, že odvolací súd vydal rozsudok bez náležitého (presvedčivého) zdôvodnenia, t. j. jeho rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok a nezrozumiteľnosť dôvodov. Dovolateľka uviedla, že odvolací súd sa absolútne nijakým spôsobom nevysporiadal s jej argumentáciou, podľa ktorej aj keď rozhodnutie o výške plnenia - peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy závisí finálne od úvahy súdu, musí aj žalobca niesť nejakú zodpovednosť (aspoň čiastočnú) za výsledok sporu v prípadoch uplatňovania neprimeraných (neadekvátnych), či dokonca premrštených nárokov. Argumentácia žalovanej bola dôležitá pre posúdenie otázky, či žalobkyni vôbec vznikol za takýchto okolností nárok na náhradu trov konania a ak áno, v akom rozsahu, aj keď bola úspešná čo do právneho základu žalovaného nároku, teda, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté a že jej bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku (v danom spore si žalobkyňa uplatňovala 5.000 eur a priznaných jej bolo 110 eur, t. j. žalobkyni bola priznaná suma predstavujúca 2 % žalovaného nároku). Odvolací súd v odôvodnení rozsudku nijako nereagoval ani na žiadosť, resp. návrh žalovanej, aby v prípade, ak dôjde k záveru, že žalobkyni vznikol proti žalovanej nárok na náhradu trov konania, uplatnil pri určovaní trov konania, ktoré v tomto prípade spočívajú výlučne v trovách právneho zastúpenia, moderačné právo podľa § 257 CSP a trovy konania žalobkyni nepriznal, resp. tieto aspoň primerane znížil. Keďže odvolací súd sa nevysporiadal s relevantnou odvolacou argumentáciou žalovanej, mala za to, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne. Dodala, že ak sa súd v odôvodnení svojho rozsudku nezaoberal právne významnými námietkami/tvrdeniami neúspešného účastníka, zaťažil svoje rozhodnutie vážnou procesnou vadou, ktorá sama o sebe zakladá dôvod pre zrušenie napadnutého rozhodnutia. S poukazom na uvedené dovolateľka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla vzhľadom na uvedené dôvody v dovolaní, aby dovolací súd dovolanie odmietol alebo zamietol a priznal jej proti žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Dovolateľka vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne k dovolaniu reagovala na jednotlivé tvrdenia žalobkyne o (ne)prípustnosti a (ne)dôvodnosti dovolania a v plnom rozsahu zotrvala na podanom dovolaní a jeho dôvodoch.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427

ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Základným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo. Keďže dovolateľka dovolaním napadla výrok o trovách konania obsiahnutý v rozhodnutí odvolacieho súdu, dovolací súd sa najskôr zaoberal otázkou prípustnosti dovolania.

10. Ústavný súd Slovenskej republiky sa problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil, že „...ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania alternatívne buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej... Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné dovolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“.

11. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. 8Cdo/266/2019, 8Cdo/111/2019, 4Cdo/70/2020, 2Cdo/89/2020, 4Cdo/155/2020, 9Cdo/68/2023, 5Cdo/158/2023, 9Cdo/71/2023 a iné).

12. Dovolateľkou namietaná vada zmätočnosti konania v zmysle § 420 písm. f) CSP mala spočívať v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania spôsobenej nedostatkom a nezrozumiteľnosťou dôvodov. Rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti označila za arbitrárne.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo strany sporu, resp. účastníka konania na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

15. Podľa § 387 ods. 3 veta druhá CSP odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

16. Dovolací súd uvádza, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany prednesené na súde prvej inštancie i v podanom odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Rovnako podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

17. V posudzovanom spore dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho treba považovať za nepreskúmateľné.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala voči žalovanej zaplataenia nemajetkovej ujmy v sume 5.000 eur z dôvodu zásahu do osobnostných práv žalobkyne, ku ktorému malo dôjsť v súvislosti s porušením ochrany osobných údajov žalobkyne pri ich spracúvaní žalovanou v rámci plnenia spotrebiteľskej zmluvy o pripojení. Súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 2.500 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol a žalobkyni priznal proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. Proti I. a III. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná odvolanie. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni 110 eur potvrdil, v prevyšujúcej časti zmenil rozsudok vo výroku I. tak, že žalobu o zaplataenie nemajetkovej ujmy nad sumu 110 eur zamietol a žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Výrok o náhrade trov konania odvolací súd zdôvodnil v bode 21 svojho rozsudku uvedúc, že „O trovách celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a priznal procesne úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania.“

19. Je potrebné uviesť, že aj napriek zákonnej povinnosti stanovenej vo vyššie citovanom § 387 ods. 3 CSP sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadal s kľúčovými tvrdeniami žalovanej vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania uvedenými v odvolaní. Odvolací súd nereflektoval na argumentáciu žalovanej o tom, že žalobkyňa bola v spore len čiastočne úspešná (z uplatňovanej sumy 5.000 eur jej bolo priznaných iba 110 eur), ale napriek tomu jej súd priznal trovy konania v plnej výške. Ďalej išlo o argumentáciu, v rámci ktorej žalovaná v odvolaní žiadala, aby odvolací súd pri určovaní trov konania využil svoje moderačné právo podľa § 257 CSP. Žalovaná aj s odkazom na odbornú literatúru v odvolaní uviedla viacero dôvodov (vrátane rozporu s dobrými mravmi), prečo by mal odvolací súd aplikovať § 257 CSP. Situáciu, ak trovy konania násobne prevyšujú judikovanú čiastku, označila za výnimočnú, odôvodňujúcu aplikáciu ustanovenia § 257 CSP (na tomto mieste dala do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 113/2019 zo 06. júna 2019). K odvolaciemu návrhu žalovanej na aplikáciu § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania odvolací súd neuviedol žiadnu špecifickú odpoveď, jednotlivými tvrdeniami žalovanej sa nezaoberal, resp. neuviedol, prečo svoje moderačné právo podľa § 257 CSP neuplatnil. S poukazom na body 22 a 23 rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k relevantným odvolacím námietkam žalovanej ohľadom náhrady trov konania žiadne konkrétne stanovisko, iba stroho skonštatoval, že o trovách celého konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a nárok na náhradu trov konania priznal procesne úspešnej strane.

20. Dovolanie žalovanej je za takejto situácie dôvodné, pretože v ňom opodstatnene namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby ako strana uskutočňovala jej patriace procesné práva v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku o trovách konania zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.